

A zokni

(karácsonyi novella)

Azt mondják, hó nélkül nem is igazi a karácsony. Sokáig én sem hittem, hogy lehet ennél fontosabb a szeretet ünnepén. Gyerekként nem szerettem, sőt szinte utáltam a karácsonyt. A szentmiséket viszont áhítattal hallgattam végig, fiatal ministránsként testközelből tapasztalhattam meg az advent minden apró szépségét. A hajnali misék után hazafelé menet hógolyóztunk, hóembert építettünk, és lelkem mélyén azt akartam, hogy soha ne legyen szenteste. Pedig aznap délután már feldíszítettük a fát, szorgosan aggattuk rá ódivatú díszünket. Ilyenkor csodálva néztem a szüleimet, akiknek arcáról szeretet és boldogság tükröződött.

Nekem az egész karácsonyi készülődés évenkénti „muszájmert-mindenkizetsinálja” dolognak tűnt. Gyűlöltem a gyertyafényt, gyűlöltem a karácsonyfát, gyűlöltem a mákos gubát, de legjobban mindig azokat a nyamvadt zoknikat utáltam, amiket karácsonyi ajándékként kaptam. Szegények voltunk, másra nem tellett. Azt soha nem vettem észre, hogy több ajándék nincs a fa alatt. A szüleim részére nem volt ott semmi, mégis boldogan nézték a gyertya pislákoló fényét. Ünnepek után az osztálytársaim büszkén mutogatták az új, divatos kabátot, a több színben pompázó távirányítós autót vagy éppen a legmodernebb kvarcjátékot.

– Arthur! Te mit kaptál karácsonyra? – kérdezték tőlem többen is.

Úgy tettem, mint aki nem hallja, inkább a tankönyveimet bújtam.

– Biztos megint zoknit kaptam – nevetett fel valaki az osztályterem másik felében.

– Zoknis Madsen! – harsogták többen is, amit lenéző, gúnyos kacaj követett. Kívülről közöny látszott rajtam, de belül keservesen sírtam, és azt kívántam, hogy bárcsak sose születt volna meg Jézus Krisztus.

December huszonegyedikére van. Újra. Sok-sok év telt már el a gyermekkori karácsonyok óta, de az érzés nem változott. Egyszerűen képmutatásnak tartom az egészet: karácsonyfástul, csillagszóróstudul, mindenestül. Az életemben sok minden változott. Megöregedtem, családom sosem volt. Egészen fiatal-

lon kerültem a városba. Rég volt, nagyon rég. Most is ugyanott lakom, a szürke bérház negyedik emeletén tengetem silány életemet.

A mai reggelen viszont feltűnően frissen ébredtem. Iszonyú mehetnékem volt, így kora délelőtt már a belvárosban sétálgattam. Nem sokan jártak az utcán, rajtam kívül csak pár ember lődörgött céltalanul. Néhány bolt még ma is kinyitott, de szinte kongtak az ürességtől. Séta közben friss kalács illata csapta meg az orromat. Éhes voltam, ezért betértem az agyondíszített péküzletbe, és vettem egy szép, barnára sült buktát. Isteni illata volt. Erre mondják, hogy összefut az ember szájában a nyál. Már indulni készültem kifelé, amikor az eladó utánam szólt:

– Uram! Van itt még egy kiló szaloncukor, vigye el! – kínálta nyájasan. – Elfér az még a fáján, olcsón adom.

– Nekem nincs is fám! – mondtam majdnem, de inkább magamban tartottam. – Csomagolja be! – böktém ki nagyvonalúan, majd kifizettem, és komótosan távoztam.

Gondolataimba mélyedve botorkáltam az elnéptelenedett utcákon, gyerekkori karácsonyfánk képe jelent meg előttem. Egyedül csak a színe tetszett. Gyönyörű, zöld színe, ami szinte ontotta magából a természet minden csodáját. Még a göcsörtös ágak, a csonkának látszó tülevelek és az ósdi fa- és papírdíszek sem tudták elcsúfítani ezt az egyszerű bájot. Volt üvegdíszünk is, egy fehér ruhás angyalka, amelyet szüleim mindig a girhes kis fenyőfa pöttömnyi csúcsára tűztek. Szaloncukorról álmodni sem mertünk. Még most, öreg koromban is idegenül szorongattam a halványbarna papírzacskóba gyömöszölt finom édességet.

– Bácsi! Vegye meg ezt a fát! – zavarta meg elmékedésemet egy csilingelő gyerekhang. Odafordultam, és megilletődve néztem a hétéves forma, aranyzóke hajú kislányra. Kék szemei mosolyogva tündököltek, ártatlan arcát pirosra csípte a decemberi hideg. Már nem voltam messze otthonomtól, szemem sarkából láttam is koromsötéten ásítozó utcai ablakomat.

– Hát te? Miért nem vagy otthon? – morogtam rá bizalmatlanul.

– Apukád már biztosan keres.

– Nekem nincs apukám – felelte a kislány, és leheletével melengetni kezdte apró kezecskéit. – Anyukám otthon fekszik, beteg – folytatta halkán, de a hangjából életerős dac áradt. – Ha eladom a fát, a pénzből veszek neki gyógyszert. Az lesz a mi karácsonyi ajándékunk.

A kislány szavai hallatán először kirázott a hideg, majd még soha nem érzett melegség öntötte el a szívemet. Ösztönösen cselekedtem. Azonnal megvettem a fát, és a pénz mellé a kislány kezébe nyomtam a zacskó szaloncukrot is. Hálásan nézett fel rám, de törpének éreztem magam mellette.

– Az előbb talákoztam a Jézuskával, ezt neked küldi – rebegettem, és remegő kézzel nyújtottam feléje a buktát.

– Bácsi! Ha legközelebb beszéltek, mondd meg neki, hogy gyógyítsa meg az anyukámat! – kért meg a kislány, mire én elfordultam, hogy ne lássa a könnyeimet.

– Siess haza édesanyádhoz! – szólaltam meg enyhén köhécselve.

– Boldog karácsonyt, bácsi! – nézett rám édesen, és megsimogatta a kezemet.

Ezután magamhoz vettem az apró, girhes fenyőfát, és elindultam hideg, magánytól fuldokló lakásom felé. Otthon előkapartam a régi, ócska díszeket, és felraktam őket a fára. A fehér ruhás üveggyalkát finom mozdulatokkal ráerőltettem a csonka csúcsra, majd az utcai ablakhoz vonszoltam magam. Mélabúsan bámultam a halott utcát, és őszintén irigyeltem a szemközti házban a karácsonyfa köré gyűlt, boldog családokat.

Igen, ez volt az a pillanat. Ekkor értettem csak meg szüleim boldogságát a pislákoló gyertya fényénél. Lomha, darabos mozgással vánszorogtam el a karácsonyfáig, amelyet gyönyörűnek láttam. Leültem a tövébe, és remegő kézzel simogattam meg a hófehér üveggyalkát. Szinte tökéletes volt minden körülöttem, csak egy valami hiányzott. Nem, nem a hó. Azok a csodálatos emberek hiányoztak, akik a nyamvadt zoknit, a világ legszebb ajándékát odatennék félhomályban tündöklő, kicsiny karácsonyfám alá.

Arthur Madsen